

1531-во, 10-12 юни 2025 г.

(формат „Права на човека“)

Н46-12 Мирослава Тодорова срещу България (жалба № 40072/13)

Наблюдение върху изпълнението на решенията на Европейския съд

Относителни документи
CM/Notes/1531/H46-12

Решения

Представителите на министрите

1. припомниха, че това дело се отнася до дисциплинарни производства и санкции, наложени от Висшия съдебен съвет („ВСС“) срещу жалбоподателката, съдия, която в качеството си на председател на основното професионално сдружение на съдиите в България е критикувала ВСС и изпълнителната власт по различни теми, свързани със съдебната власт, което Европейският съд е намерил за непропорционална намеса в упражняването на нейната свобода на изразяване на мнение и преследващо преобладаващата цел да я накаже като възмездие за критиките ѝ към ВСС и изпълнителната власт (нарушения на чл. 10 и чл. 18 във връзка с чл. 10 от Конвенцията);
2. отбелязаха, че относимите изменения на Конституцията от декември 2023 г., които Комитетът по-рано бе приветствал, междувременно са обявени за противоконституционни; припомниха, че тези изменения предвиждаха мнозинството от членовете на [нов] ВСС за съдии да се избират пряко от техните колеги съдии, и засилваха гаранциите срещу неправомерно влияние върху този орган, който отговаря за кариерата на съдиите; приканиха властите да подновят усилията си за приемане на такива засилени институционални гаранции в светлината на мотивите на решението на Конституционния съд и препоръките на Венецианската комисия;
3. подчертаха важността от бързо избиране на нов ВСС поради изтеклия през 2022 г. мандат на изборните му членове и фактът, че настоящият му състав функционира с намален брой членове, избрани пряко от съдиите, което теоретично би могло да подкопае гаранциите срещу неправомерно влияние върху дисциплинарните производства; насърчиха властите да продължат да проучват мерки, гарантиращи, че членовете на съдийската колегия на ВСС, избрани от парламента, ще бъдат предложени съгласно правила, които биха могли да допринесат за ограничаване на риска от политическо влияние върху ВСС;
4. отбелязаха с интерес настоящото законодателно предложение за предвиждане на роля на съдебната власт при номинирането и избирането на инспектори при Инспектората към ВСС, което би могло да ограничи рисковете от неправомерно влияние върху дисциплинарните производства, инициирани по предложения на Инспектората; отново насърчиха властите да вземат предвид препоръката на Венецианската комисия, че законът следва ясно да разграничи правомощията на инспекторите, за да не се накърнява конституционната роля на ВСС по отношение на дисциплината на съдиите;
5. повториха поканата си към властите да обмислят възможността за осигуряването на гаранции срещу автоматичното налагане на наказващи мерки спрямо съдии, по отношение на които има всящо дисциплинарно производство; отново ги насърчиха да разгледат препоръките на Венецианската комисия относно предвидимостта и яснотата на правилата за дисциплинарната отговорност на съдиите;
6. приветстваха неотдавнашната практика на съдийската колегия на ВСС, отстояваща свободата на изразяване на мнение на съдиите и подкрепяща институционално съдиите срещу

нарушаване на тяхната независимост, включително срещу натиск чрез евентуално дисциплинарно производство; отбелязаха също така с интерес неотдавнашния пример на решение на административен съд, което подлага на задълбочена оценка твърдението на съдия, че мерките, предприети във връзка с висящо дисциплинарно производство, са били наложени като възмездие заради правомерно упражняване на свобода на изразяване; насърчиха националните съдилища да продължат да вземат предвид практиката на Европейския съд при разглеждането на подобни твърдения на съдии;

7. приканиха властите да информират Комитета относно техните усилия за събиране на скорошни примери от практиката на Върховния административен съд, разглеждащи твърдения за неправомерна цел в рамките на дисциплинарни производства срещу съдии; отново ги приканиха да изяснят дали Върховният административен съд може да спре незабавното изпълнение на наложено, но невлязло в сила дисциплинарно наказание, за да се избегнат нарушения на член 18 във връзка с член 10;

8. отново настойчиво насърчиха властите да се възползват от съответния експертен опит на Съвета на Европа в усилията си за реформи, особено на Венецианската комисия; приканиха ги да предоставят информация по горепосочените въпроси не по-късно от 31 декември 2025 г. и решиха да възобновят разглеждането на това дело на едно от заседанията във формат „Права на човека“ през 2026 г.